

HAAKSBERGEN LANGS SCHAAPSKOOIEN EN HET VEEN

LANGS SCHAAPSKOOI EN DOOR HET VEEN
ROUTE 29 km



Een route langs schaapskooien en andere bezienswaardigheden. Op de route staan palen met een QR code met informatie over de plek.

Gerard Vaanhold

20
24

Haaksbergen langs schaapskooien en het veen

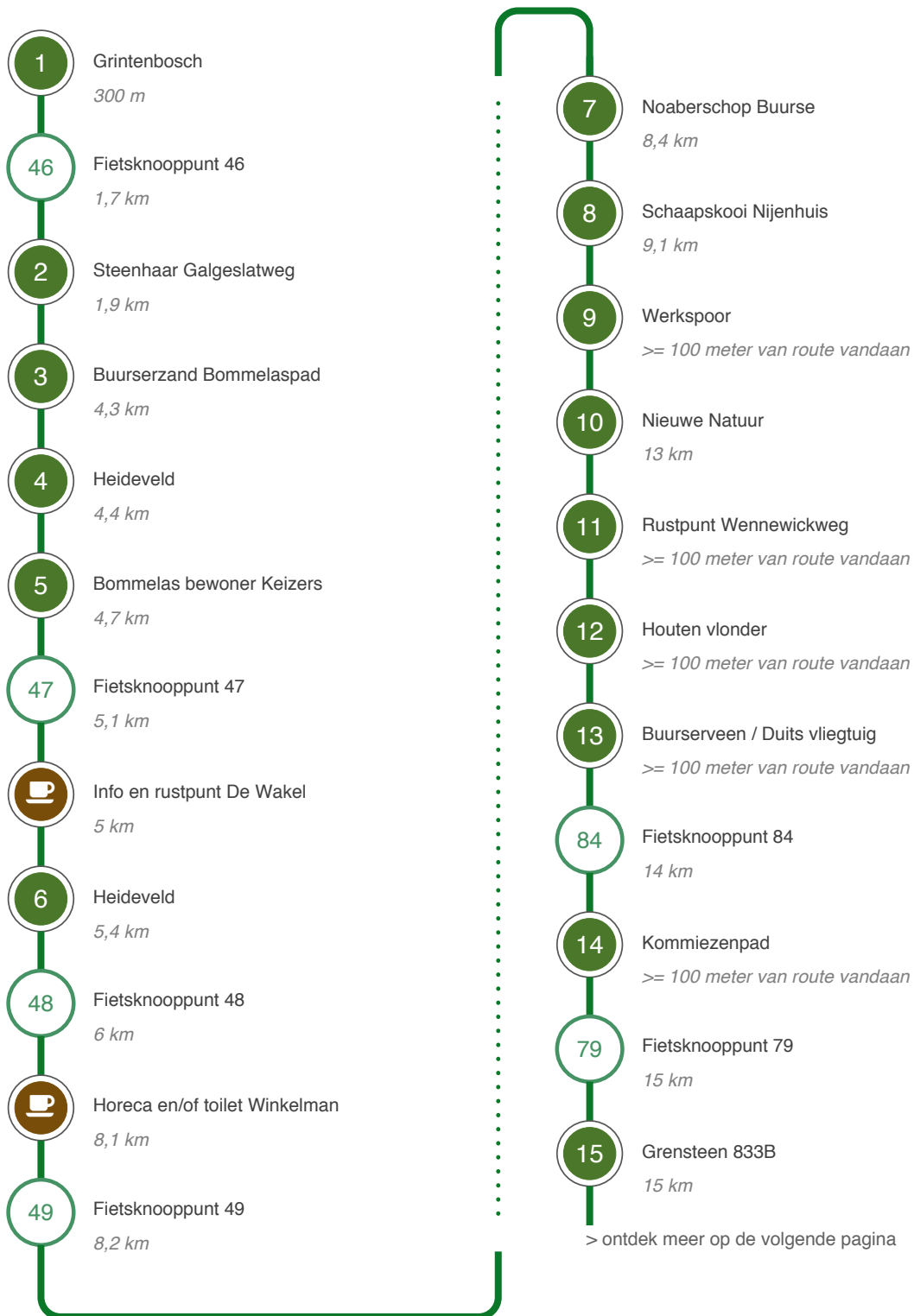
Langs schaapskooi en door het veen



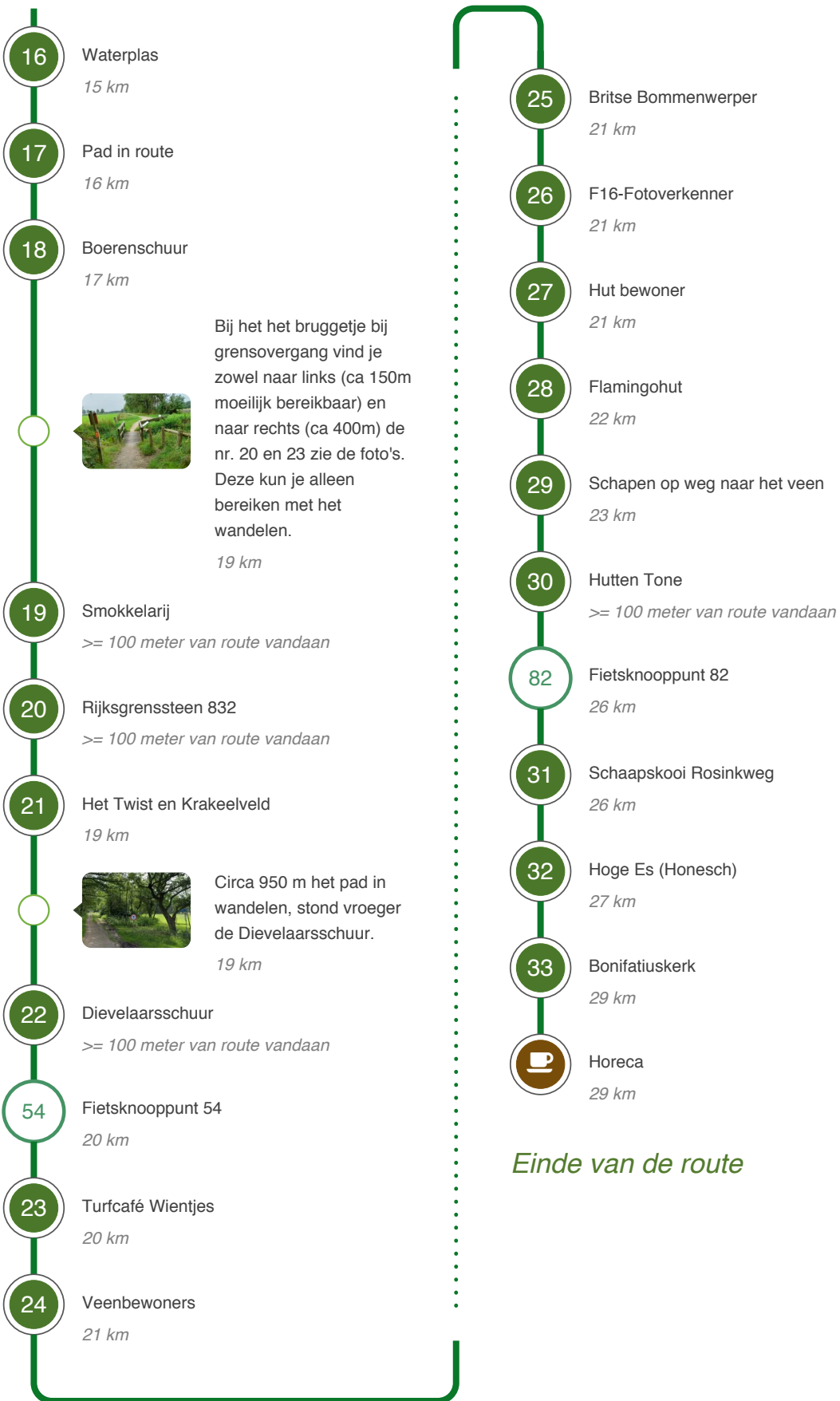
Haaksbergen langs schaapskooien en het veen

Hoe kom ik bij het startpunt?

Veldmaterstraat 61 7481 AB Haaksbergen Hier is voldoende parkeergelegenheid.



Vervolg route



Haaksbergen langs schaapskooien en het veen

29 km

1

Grintenbosch



Grintenbosch

Omstreeks 1850 kocht de textielabrikantenfamilie Jordaan hier een stuk heide, voormalige markegrond. Hendrik verwierf het perceel en hij plantte het bos aan, inclusief de statige beukenlaan. Het bos werd in 2002 aan Natuurmonumenten geschonken door stichting Leppink-Posthuma.

2

Steenhaar Galgeslatweg



Steenhaar Galgeslatweg in 2023

Een 'Haar' is een hoge, schrale zandrug in een heideveld. Het vennetje (vroeger groter) bij de Steenhaar is voor sommige omwonenden ook nog bekend als schaatsvijver.

Schaatsen

In de periode 1950 - 1960 is hier veel geschaatst. De samensteller van deze route schaatste hier zelf ook vaak, samen met klasgenoten.



3

Buurserzand Bommelaspad



Buurserzand

Het Buurserzand is een nat heidegebied met vennetjes, stuifzandheuveldjes en bos. De afwisseling van heide, bos, kleine akkers en stuifzandheuveldjes maakt dit tot een geliefd wandelgebied.

4

Heideveld



Heideveld

Heidevelden die in de maand augustus in bloei staan kom je op deze route regelmatig tegen.

<https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/buurserzand> (Heide)

5

Bommelas bewoner Keizers



Losse Hoes Bommelaspad

Op de grond van de Buurser marke, dicht bij de grens met de marke Honesch, bouwde Gerrit Jan Keizers zijn 'lösse hoes'. Het gezin woonde voordien op de Weuste in de Krukk'nhook maar moet daar korte tijd later zijn vertrokken. (plaats het huidige Brezan). Zie verder het bord dat hier geplaatst is.

<https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/buurserzand/monument/de-bommelas>
(Losse Hoes Bommelaspad)



Info en rustpunt De Wakel

Wakel is het Twentse woord voor jeneverbes. De oude werkschuur van Natuurmonumenten, De Wakel genoemd, is omgetoverd tot een heerlijke pauzeplek. Hier vind je verder informatie over het Buurserzand. Voor openingstijden: zie website.



[https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/buurserzand/informatiepunten/de-wake](https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/buurserzand/informatiepunten/de-wake-l-het-buurserzand)
l-het-buurserzand (Bezoekerscentrum De Wakel)

Heideveld



Heideveld

Op deze route kom je veel van deze heidevelden tegen en vooral in augustus, wanneer de heide in bloei staat, is dat prachtig om te zien.



Horeca en/of toilet Winkelman

Café Winkelman: Voor openingstijden zie. De boom voor het café is op 6 september 1898 geplant door Bernard Abbink (Küpers Naads) i.v.m. de kroning van prinses Wilhelmina tot Koningin.



<https://www.cafewinkelman.nl/> (Café Winkelman)

7

Noaberschap Buurse



Noaberschap Buurse

Buurse Anzeg'n, Intrekkersmoal, BuurAfeest. Het driedelige kunstwerk van de hand van Bérénice Staiger en Jacomijn Schellevis. Het kunstwerk bestaat uit 3 delen. Elk deel is geplaatst in een andere buurtschap. Een geschenk van de provincie Overijssel aan de inwoners van de gemeente Haaksbergen.

Schaapskooi Nijenhuis



Schaapskooi Nijenhuis

Vroeger werden schapen in de winter in de nacht hier ondergebracht. Deze schaapskooi is gerestaureerd en wordt thans gebruikt voor het restaureren van meubels.

<https://cultureelerfgoedenschede.nl/wordpressnew/schaapskooi-erve-nijenhuis-buurse/>
(Cultureel erfgoed Enschede)

Werkspoor



Werkspootje

Ooit liep hier een werkspootje om turf vanaf de grens te vervoeren naar de parkeerplaats bij het Wennewick. Vandaar werd het dan over de weg vervoerd met paard en wagen. Ergens in de 70-er jaren is het spootje opgebroken en verwijderd.

Nieuwe Natuur

Nieuwe natuur

Hier werd door het Staatsbosbeheer nieuwe natuur aangelegd. Via de links kun je de laatste nieuwtjes vinden en de voortgang in Haaksbergen.



<https://www.staatsbosbeheer.nl/wat-we-doen/werk-in-uitvoering/twente-natuurherstel-haaksbergerveen> (Natuurherstel in Haaksbergen)

<https://www.staatsbosbeheer.nl> (Staatsbosbeheer)

Rustpunt Wennewickweg



Grensovergang

Hier bevindt zich een rustpunt Wennewickweg. Dit was ook de grensovergang met Duitsland. Van hieruit kon je zo de grens oversteken naar het buurland maar is al jaren afgesloten. Maak hier even een rondwandeling door dit mooie gebied en over een vlonder die hier is aangelegd.

Gebied voor vogels

Een prachtig hoogveengebied, waar water-en moerasvogels, slangen, libellen, kikkers en andere dieren thuis zijn.



Houten vlonder



Houten vlonder

In dit stukje Haaksbergerveen ligt een vlonder van circa 500 meter. Deze vlonder is aangelegd om het pad begaanbaar te houden en niet weg te zakken in het zompige veen. Vroeger werd zo'n pad ook wel "knuppelpad" genoemd.

Veenmos een sporenplant

Veenmos is een sporenplant die tot de oudste landplanten op aarde behoren. De onderkant van de plant sterft steeds af, terwijl de bovenkant blijft doorgroeien. Hierdoor ontstaat na verloop van tijd een dikke laag dood plantmateriaal dat veen wordt genoemd.



Veenmos



Buurserveen / Duits vliegtuig

Focke Wulf

Het jachtvliegtuig type 'Focke Wulf' FW 190D van de Duitse aankomend officier luchtwaffe. Aloysius van Hooven stortte hier neer op 1 januari 1945 en kwam daarbij om het leven.



Kommiezenpad



Kommiezenpad

Het Kommiezenpad heeft zijn naam te danken aan de smokkelarij in dit grensgebied. De grenswachters ('grensjagers') die deze smokkelarij in de hand moesten houden, werden commies genoemd; een voormalige ambtelijke rang in Nederland.

15

Grensteen 833B



Grenssteen 833B

Deze grenssteen is geplaatst op de grens van Nederland/Duitsland bij knooppunt 79. Langs de hele grens van noord naar zuid werden deze grensstenen geplaatst.

Tegenover de grenssteen is een zitplaats waar men even kan genieten van een kopje koffie drinken die je uiteraard zelf meeneemt.

16

Waterplas



Waterplas

Prachtige vennen in het veen. Hier is een kiosk geplaatst waar men kan uitrusten tijdens een fietstocht.

17

Pad in route

Wandelpad in Duitsland

Zo maar een pad op de fietsroute in Duitsland met aan beide zijden grasland of landbouwgronden.



18

Boerenschuur



Boerenschuur

Boerenschuur in het lege landschap en veelal gebruikt voor het vee.

Smokkelarij



Grenswacht

Het smokkelen in dit grensgebied gebeurde soms op inventieve manieren. Zo stond er een pakhuisje op het erf van de familie Temminghoff. Wanneer de kust veilig was, konden daar, via de voordeur gebrachte spullen, er aan de achterkant weer uit en dat was op Duits grondgebied! Het 'Smokkelhuuske'.

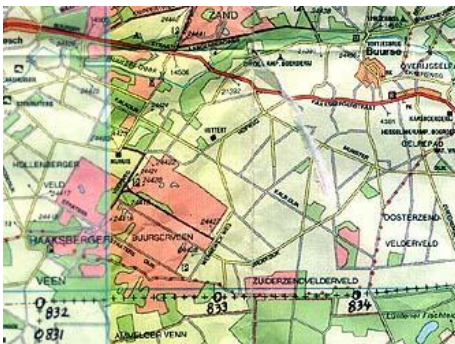
Rijksgranssteen 832

Jurisdictionepaal 832

Jurisdictionepaal (ook genoemd Rijksgranssteen 832) op de grens van Duitsland, Gelderland en Overijssel. Het is een grote stenen paal, gemaakt van Bentheimer zandsteen. In de paal staan drie wapens gegraveerd, te weten de wapens van de beide provincies en van Munster.



Het Twist en Krakeelveld



Het Twist en Krakeelveld

Het Twist- Krakeelveld is een terrein langs de grens van Overijssel, Gelderland en Duitsland. De twisten of problemen gingen hoofdzakelijk over wie hier plaggen mochten steken en turven.

Krakeel

Bewoners van Haaksbergen en Rekken raakten hierover verschillende keren slaags met elkaar. In de buurt ligt een boerderij met

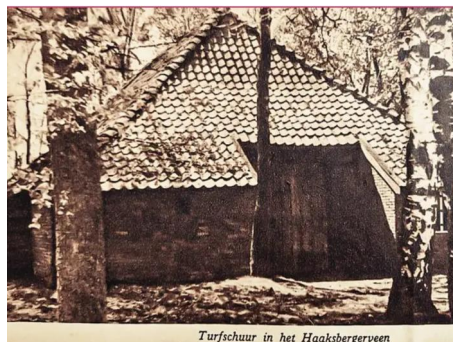
de toepasselijke naam "Krakeel". Meer hierover is te vinden bij de Historische Kring Haaksbergen.

22

Dievelaarsschuur

Dievelaarsschuur

In de jaren rond 1900 stond hier de droogschuur van Dievelaar. Hij gebruikte de schuur voor de turf van zijn pannen- en steenbakkerij. Toen de turfwinning door de komst van steenkool een aflopende zaak werd, is de schuur rond 1930 gekocht door J.G.H. Jordaan, Die maakte er een theehuis van.



Turfschuur in het Haaksbergerveen

23

Turfcafé Wientjes



Turfcafé Wientjes

Café Wientjes was een soort huiskamercafé. Het café werd voortgezet door zoon Gerrit Jan (Jan) Wientjes (1882-1970) en diens vrouw Hendrika (Dika) ter Huurne (1886-1970). Jan was tevens landbouwer. Toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak, hield het café op te bestaan.

24

Veenbewoners

Veenbewoner Ter Hogt

Aan de rand van het Haaksbergerveen, staat het huis van de familie Ter Hogt. Haar familiegeschiedenis wordt gekenmerkt door een leven van wonen en werken in het veen, waarbij rampspoed hen niet bespaard bleef. De bijverdiensten van het, 's avonds na het werk, turfsteken waren hard nodig.



Britse Bommenwerper



Britse bommenwerper

De Engelse Halifax van piloot flight lieutenant. J.R. Frith kwam neer in het Buurserveen op 28 augustus 1942. Hierbij kwamen 7 bemanningsleden om het leven, de namen zijn: Wilson, Hopkins, Frith, Blundall, Briant, Craig en Duncombe. Begraven in Haaksbergen.

F16-Fotoverkenner

F16 Fotoverkenner

Op deze plek 11 februari 1988 rond 14.00 uur stortte hier een F16 van de Koninklijke Luchtmacht neer. De vlieger, Luitenant Mark Brouwer, wist zich met zijn schietstoel in veiligheid te brengen in de buurt van Graes een 9 km verder.



Hut bewoner



Laatste Kluzenaar

Hier woonde Hendrik Jan Naaldenberg (1893-1973); de laatste kluzenaar. Hendrik had naast zijn werkschuur van de Nederlandse Heidemij, zijn eigen keetje met een potkachel voor koken en warmte.

Flamingohut



Rustpunt flamingohut

Op dit rustpunt vind je informatie over dit gebied en de rol van de schapen. Er is tevens informatie over de Flamingoroute naar het Zwillbrocker Venn.

Schapen op weg naar het veen



Schapen op weg naar het veen

Schapen op weg naar het Haaksbergseveen.

Bij deze locatie hoort een videofragment. Bekijk dit via de website of de mobiele app.

Hutten Tone

Hutten Tone

Bewoner in 1825 was Berendina Kotters-Kerkhof. Bij dit huis is ook een aardappelkelder. De naam kreeg men vaak doordat men in een hut woonde. Zo waren er meer mensen in Twente die voor hun roepnaam Hutten werden genoemd. O.A. Hutten Bats (Nijhof), Hutten Smid (Schegetman), Hutten Toon (Belshof).



Aardappelkelder



Vanaf midden van de 18e eeuw werden in Nederland aardappelen, oorspronkelijk afkomstig uit Zuid-Amerika, verbouwd en gegeten. De aardappels moesten 's winters vorstvrij worden opgeslagen.

Schaapskooi Rosinkweg



Schaapskooi Rosinkweg

Tot vóór 1974 verkeerde deze schaapskooi uit de 18e eeuw in zeer vervallen toestand. Boerderij Rosink brandde in de nieuwjaarsnacht van 1971-1972 af. De schaapskooi is inmiddels fraai gerestaureerd.

<https://www.tubantia.nl/enschede-e-o/schaapskooi-monument-met-een-verhaal~ae58caea/> (Schaapskooi Rosinkweg)

Hoge Es (Honesch)

Hoge Es (Honesch)

Deze hoge es is ontstaan na de laatste ijstijd. Het is een dekzandrug waar het grondwater vrij hoog staat doordat de onderlaag bestaat uit keileem. De boeren uit de omgeving maakten gebruik van het hoger en droger gelegen land, en gebruikten het als akker.

Dankzij de eeuwenlange bemesting met potstalmest krijgt een es de mooie bolle vorm. Vanaf hier heeft men zicht op de Buuserstraat



Bonifatiuskerk



Bonifatiuskerk Veldmaat

De kerk is uit 1934. De eerste steen werd gelegd op 10 september 1933 en op 14 mei 1934 werd de kerk ingewijd door deken A. Weijnenborg.

Deze muurschildering, gemaakt door kunstenaar Jos ten Horn uit Almelo, verbeeldt Jezus aan het kruis met links daaronder moeder Maria en rechts de apostel Johannes.

<https://develdmaat.nl/kerk/> (Bonifatiuskerk)



Horeca

Horeca met een gelegenheid voor een broodje met kop koffie/thee. Raadpleeg de openingstijden.



<https://www.broodbode.nl/haaksbergen/>
(Lunchroom Broodbode)

<https://www.cafetariadamen.nl/over-ons/>
(Cafétaria Damen)